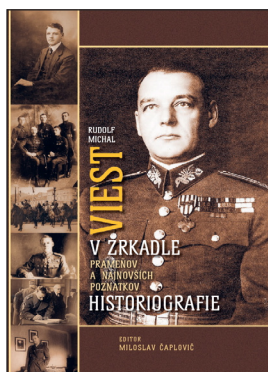

Rudolf Michal Viest v zrkadle prameňov a najnovších poznatkov historiografie. Ed. Miloslav Čaplovič. Revúca – Bratislava : Mesto Revúca, Vojenský historický ústav, 2018. 120 s. ISBN 978-80-89523-50-4.

Sté výročie vzniku prvej Československej republiky predstavovalo vzácnu príležitosť nielen na pripomenutie si tejto významnej skutočnosti, ale tiež na prezentovanie množstva osobností či udalostí, ktoré sa s týmto obdobím viac či menej spájali. Jednou z významných slovenských osobností, ktorých osudy sa s existenciou prvej republiky celkom prirodzene prelínajú, je aj generál Rudolf Michal Viest. Publikácia pripravená kolektívom autorov pod vedením dr. Miloslava Čaploviča, približuje v podstate v chronologickom slede osudy muža, ktorý sa po skončení druhej svetovej vojny mal postupne vytrátiť z pamäti ľudí i učebníc dejepisu.

Životné osudy Rudolfa M. Viesta sú pritom veľmi zaujímavé a v mnohom typické pre obdobie záveru 19. a prvej polovice 20. storočia. Pochádzal z Revúcej, kde vyrastal v slovenskom malomestskom prostredí, v nezámožnej rodine remeselníka. Napriek predčasnej smrti otca sa mu však s pomocou brata podarilo vyštudovať Vyššiu priemyselnú školu v Budapešti. I keď si rýchlo našiel zamestnanie, jeho osudom sa nakoniec stala armáda. Už v roku 1911 narukoval v rámci plnenia brannej povinnosti ako jednoročný dobrovoľník. Zakrátko smeroval podobne ako milióny ďalších na bojiská prvej svetovej vojny. Vznik Československa mu v tomto smere priniesol nové možnosti. Keď sa ako legionár pôsobiaci v Rusku konečne vrátil domov, rozhodol sa zostať v armáde. Vďaka svojim schopnostiam sa mu ako prvému Slovákov v roku 1933 podarilo získať hodnosť brigádneho generála. Okrem mnohých iných funkcií a zodpovedných úloh viedol v roku 1937, ako vtedajší veliteľ pražskej posádky, ulicami hlavného mesta pohrebný sprievod prezidenta T. G. Masaryka.

Aktívne sa zapojil do boja proti fašizmu a súčasne spolu s mnohými ďalšími slovenskými osobnosťami protestoval proti rozbitiu Československa. V emigrácii okrem mnohých významných funkcií, ktoré postupne zastával, pomáhal organizovať československé jednotky najmä vo Veľkej Británii. Začiatkom októbra 1944 prevzal velenie nad jednotkami bojujúcimi v Slovenskom národnom povstaní, no už začiatkom novembra toho istého roku sa spolu s generálom Golianom dostali do nemeckého zajatia. V Berlíne boli obaja odsúdení a popravení.

Jednotlivé kapitoly publikácie, ktoré pripravili doc. J. Bystrický, dr. M. Čaplovič, dr. P. Chorvát, dr. P. Šumichrast a Mgr. B. Šeďová, zahrnuté do väčšieho celku nazvaného *Viest očami slovenských historikov*, mapujú nielen životné osudy tohto prvého slovenského generála. Ponúkajú širšie súvislosti spojené s politickým vývojom strednej Európy či životom armády. Napríklad v kapitole *Rudolf Viest – dôstojník československej armády 1920 – 1939*-jej autor dr. P. Chorvát sleduje jeho pôsobenie od návratu z Ruska v roku 1920 už ako majora československých légií, rozhodnutie zostať v československej armáde, krátke obdobie štúdia na vojenskej škole i rôznych špecializačných kurzoch. Rudolf Viest sa veľmi rýchlo zapojil aj do diplomatických služieb, keď pôsobil ako vojenský pridelenec v Budapešti a Varšave, resp. pracoval

v mnohých veliteľských funkciách. Žiaľ, druhá polovica 30. rokov mu nepriniesla len ďalšie povýšenia, ale i nutnosť vysporiadať sa so situáciou po Mníchove, resp. po rôznych rokovaníach, keď napríklad spolu s dr. J. Tisom rokoval v Komárne o územných nárokoch našich južných susedov.

Rozsahom neveliká, no obsahovo zaujímavá publikácia je takmer za každou kapitolou doplnená bohatou obrazovou prílohou. Nepochybne tak osloví nielen profesionálnych historikov, ale i záujemcov z radov širokej verejnosti.

Patrik Derfiňák